

Expanze Tatarů do Evropy

Daniel Ryjant, 2017

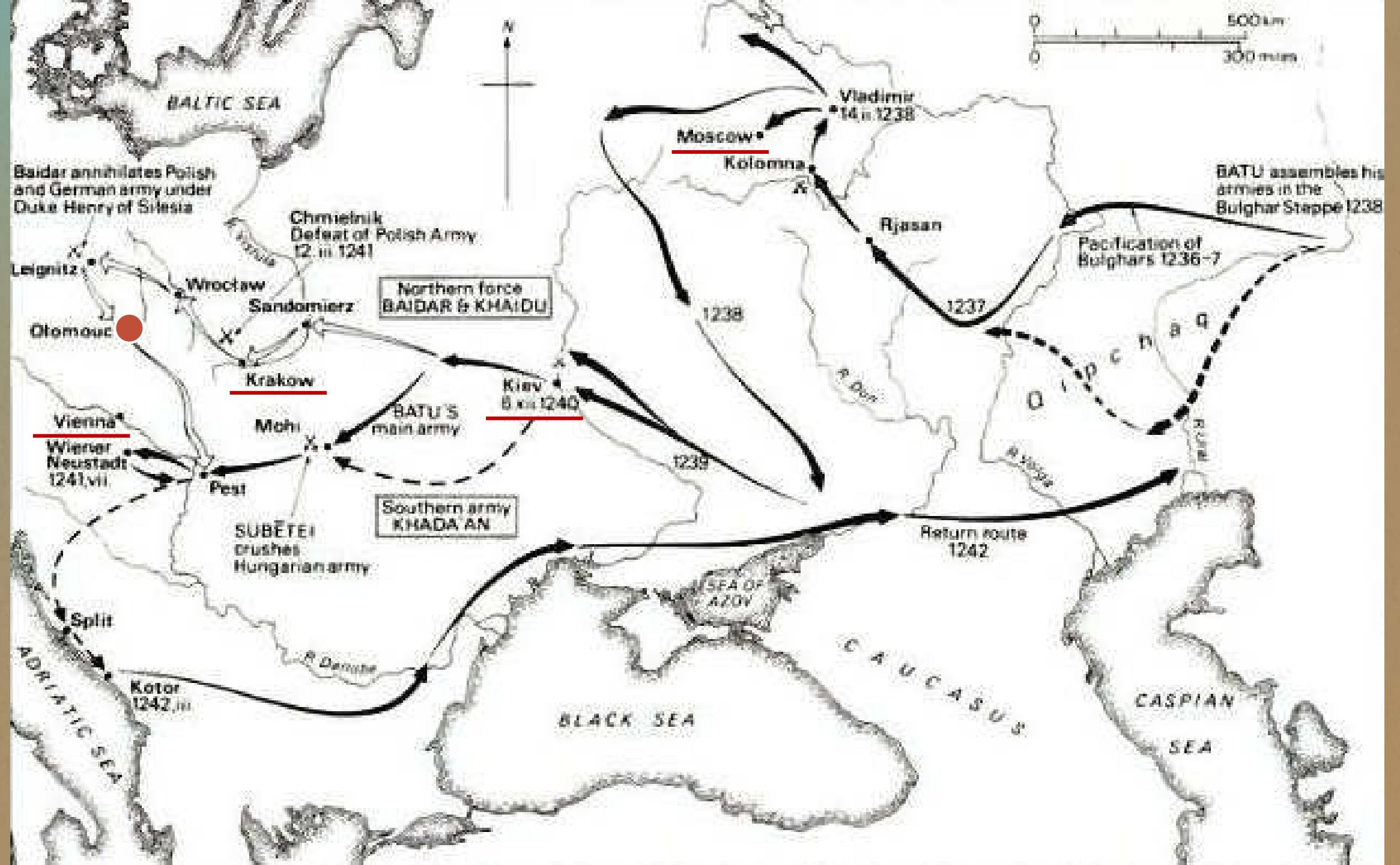
Důvody expanze

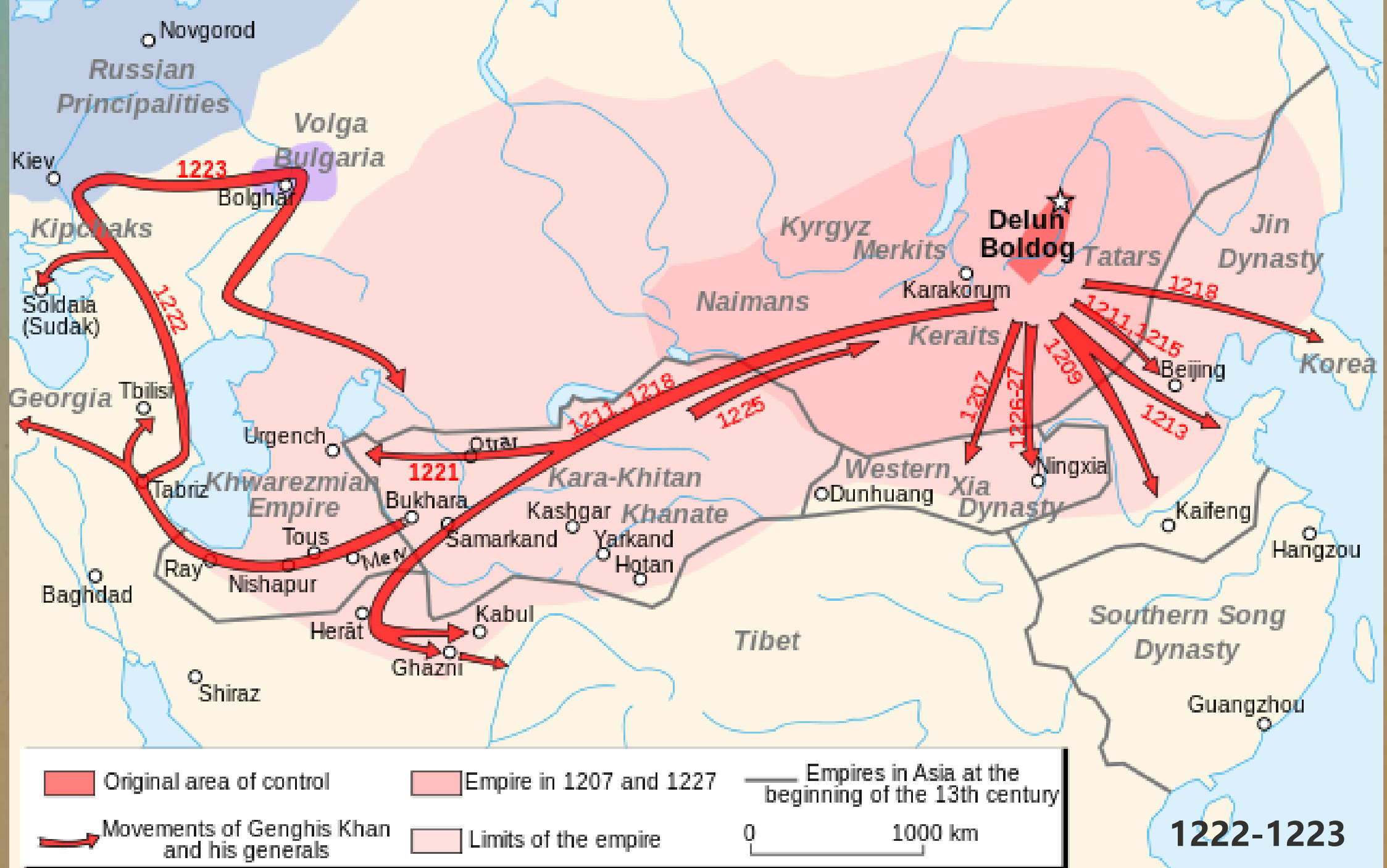
- Snaha získat nová území, nová pastviště.
- Svě sehrála i muslimská nenávisť ke křesťanskému světu.
- Lidové pověsti mluvily o důvodech čistě osobních - byla to prý pomsta za zákeřné usmrcení několik tatarských princezen na některém místě v západních zemích.

Jeden úspěch za druhým

- Datace: **1223 – 1242** (založení Zlaté hordy)
- Oblasti: dnešního Ruska, Ukrajiny, Běloruska, Maďarska a Polska
- 1223 – vítězství u řeky Kalky (poblíže Azovského moře)
- 1237 – padla Moskva
- 1240 – dobytí Kyjeva
- 1241 – Bitva u Lehnice (Polsko), drtivá porážka polského knížete i oddílů templářů, johanitů a Řádu německých rytířů.
- 1241 – vpád Tatarů na Moravu (vojsko českého krále Václava I. do boje v Polsku nezasáhlo, legenda o boji u Olomouce)

Důsledky vpádů

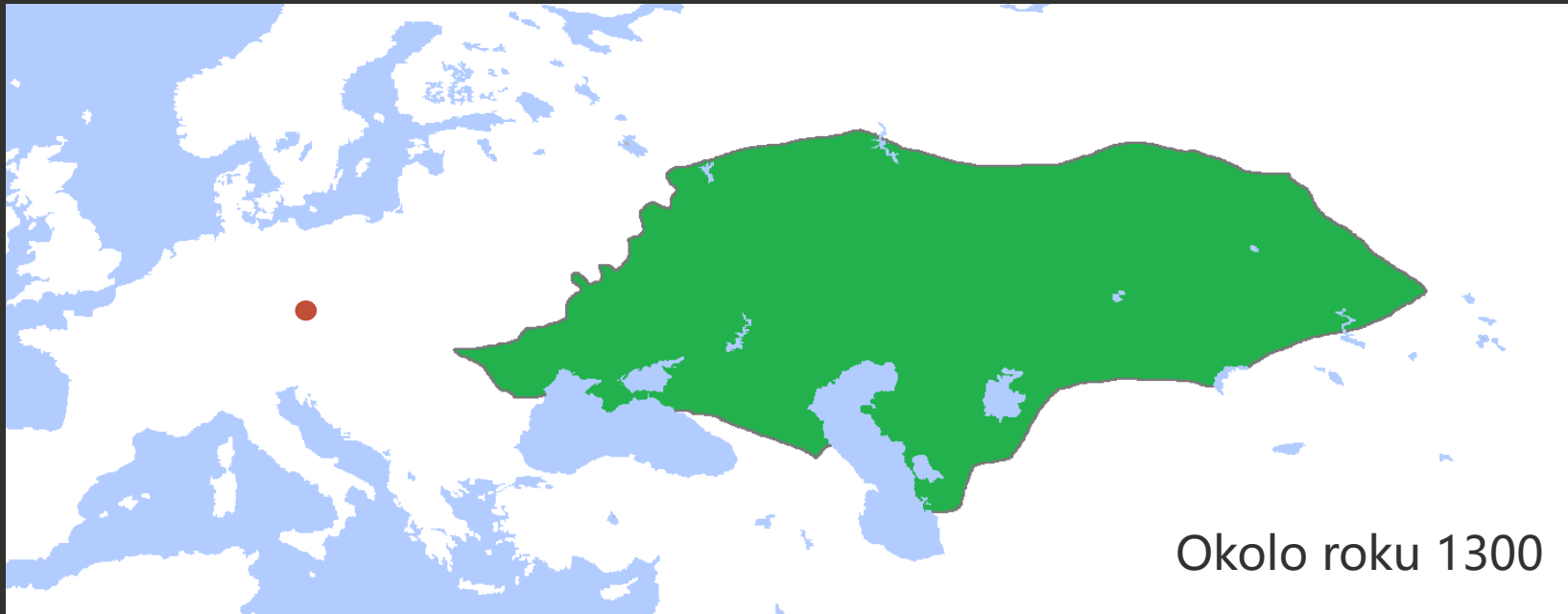
- Po roce 1242 začala hlavní vojska stahovat zpět na východ
- Bylo vypáleno nespočet menších měst a vesnic.
- V zemích kudy Mongolové protáhli, pak zůstaly loupežné skupiny.
- Dalším tragickým následkem jejich nájezdů byl hladomor, protože v postižených oblastech neměl kdo zasít úrodu.

Zlatá horda

původním názvem **Ulus Džuči** nebo také **Kipčacký chanát**

- Byl rozsáhlý státní útvar, který vznikl roku **1242(3)** jako součást mongolské veleříše na ohromném prostoru **východní Evropy a Sibiře**.
- Roku **1260** se Zlatá horda stala samostatným státním útvarem.
- Na počátku **16. století** se rozpadla na několik menších chanátů.
(chanát = knížectví, kde vládne chán)

Zlatá horda před útokem na město

Vasily Maksimov (1844-1911)

Vznik

- Říši založil, jako součást Mongolské veleříše po ukončení tažení do Evropy **chán Bátú** (vnuk Čingischána), aby uspořádal dosud dobytá území (Bílá, Modrá, Šedá horda atd.).
- Hlavním městem se stalo Saraj Bátú (v deltě Volhy).
- Okolo roku 1300 rozloha činila okolo **6 miliónů km²** (Černomoří, úpatí Kavkazu přes Povolží až na západní Sibiř - hranici tvořil tok Obu).

Osamostatnění

- Během bojů o nástupnictví v roce **1260** se vztahy s centrem Mongolské říše uvolnily, čehož využil **chán Berke** (Bátúův bratr) a osamostatnil Zlatou Hordu.

Mongolská nadvláda Rusi

Ruská knížectví formálně
nebyla součástí území
Zlaté hordy, ale byla
Mongolům podřízena
(poskytování rekrutů
a placení daní).

Bitva na **Kulikovském poli (1380)**

Ilustrace ze 17. století

Bitva na Kulikovském poli

- Do poloviny 14. století byla Zlatá horda **nejrozsáhlejším** a vojensky nejsilnějším státem východní Evropy.
- Bylo ale velmi nesnadné ovládat tak obrovské území, které rozdělovaly složité politické, etnické i sociální problémy.
- **Moskevské knížectví** včele s **Dmitrijem Donským**, který mimo jiné vybudoval v Moskvě kamenný Kreml, **roku 1380** spojilo ruská vojska proti Tatarům.
- **Ruská vojska** sice **Tatary porazila**, ale Tataři brzy odpověděli (roku 1382) dobytím a vypálením samotné Moskvy.

Teritoria Zlaté hordy

Rozpad

- Kolem poloviny 15. století se Zlatá horda začala nenávratně rozpadat.
- Jednotlivé chanáty se začaly osvobozovat.
- Okleštěná Zlatá horda existovala dále pod názvem **Velká horda**.
- V roce 1480 se vojska Hordy chystala ke střetu s ruským vojskem v čele s carem* **Ivanem III.**, ale nakonec bez boje ustoupila, což znamenalo konečnou ztrátu vlády nad ruskými knížectvími.
- Velká horda se počátkem 16. století rozpadla a poslední chán byl **roku 1502** popraven v Litvě.

*car (jedno z prvních užití, zkomolenina od latinského caesar)

Expanze Mongolské říše a její rozdělení

- Zlatá horda
- Mongolská říše

Taktika boje

- Tataři byli charakterističtí lehce vyzbrojenou, dobře vycvičenou a velmi disciplinovanou jízdou ozbrojenou luky a šípy.
- Oproti tomu středoevropští rytíři neznali válečnou disciplínu a hlavně byli zvyklí bojovat jednotlivě.

Zdroje

https://cs.wikipedia.org/wiki/Mongolsk%C3%BD_vp%C3%A1d_do_Evropy

https://cs.wikipedia.org/wiki/Mongolský_vpád_na_Moravu

<http://rukopisy-rkz.cz/rkz/urban/neklan/aro/aro1/tatari.htm>

<http://www.navychod.cz/articles.php?id=1c6d3baa-8e1c-11df-aa30-00304830bcc4>

https://en.wikipedia.org/wiki/Golden_Horde

https://cs.wikipedia.org/wiki/Bitva_u_Lehnice

Učebnice: Dějepis 2 pro Gymnázia s SŠ
Dějepis na dlani